

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 82 IR 86 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4287, LIETUVOS RESPUBLIKOS
PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR
PAŠTO PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŲJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 90
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4288, LIETUVOS
RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 11-1 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4289, LIETUVOS RESPUBLIKOS
BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1113 9-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4290, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
ĮSTATYMO NR. I-464 30-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.
XIIP-4291, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 19,
22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 IR 102 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 82-1, 82-2, 82-3 IR 103-1 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4877, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ
ĮSTATYMO NR. I-1491 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-327 2 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4878“ PROJEKTO (TAP NR. 21-329)
(TAIS NR. 21-20680(2) (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS))**

2021-04-07 Nr.NV-658

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:.

1. Manytina, jog Nutarimo projekto 1.1 papunktį būtų tikslinga papildyti šiais pastebėjimais dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto (toliau – VPĮ projektas) 10-13 straipsniais siūlomo keisti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 82 straipsnio ir papildyti 82¹-82³ straipsnių:

1) atsižvelgiant į VPĮ projekto 10 straipsniu siūlomus VPĮ 82 straipsnio 1 ir 2 dalių pakeitimus, VPĮ 82 straipsnio 2 dalyje būtų iš esmės aptarti atvejai, kuomet perkančiosioms organizacijoms nebūtų taikoma pareiga įsigyti prekių, paslaugų ar darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos ar per ją, todėl manytina, kad šią pareigą būtų tikslinga įtvirtinti VPĮ 82 straipsnio 1 dalyje;

2) neaišku, kas ir koku būdu spręstų priežasčių, dėl kurių centrinė perkančioji organizacija negalėtų atlikti pirkimo procedūros perkančiosios organizacijos vardu arba centralizuoto pirkimo objektyvumą (keičiamo VPĮ 82 straipsnio 2 dalies 1 punktas);

3) nenurodyta, kokia informacija turėtų būti pateikiama keičiamo VPĮ 82 straipsnio 3 dalyje minimame dokumente šio straipsnio 2 dalies 3 punkte aptartu atveju;

4) keičiamo VPĮ 82 straipsnio 4 dalies 1 punkte perkančiosioms organizacijoms numatoma pareiga *sudaryti centralizuotos pirkimų veiklos paslaugų pirkimo sutartis su centrine perkančiąja organizacija pagal šio įstatymo 82¹ straipsnio 1 dalyje nurodytas priskyrimo kategorijas*. Atkreiptinas dėmesys, jog VPĮ projekto 11 straipsniu siūlomo papildyti VPĮ 82¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte vartojama sąvoka *centrinės valdžios institucijos* apimtų ir daugumą šios dalies 2 punkte nurodytų subjektų, kurie turėtų naudotis ne universaliosios, o sektorinės centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, be to, kai kurių šių subjektų (pvz., Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, VšĮ Būsto energijos taupymo agentūra ir pan.) veikla yra horizontalaus pobūdžio, patenkanti į kelių ministrų valdymo sritis, todėl neaišku, kuo remiantis perkančiosios organizacijos turėtų nuspręsti, su kuria iš centrinių perkančiųjų organizacijų (toliau – CPO) – universaliąja ar sektorine, jos turėtų sudaryti sutartį. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog VPĮ projekto 12 straipsniu papildomo VPĮ 82² straipsnio 1 dalyje vartojamas teiginys „*esant jai priskirtų perkančiųjų organizacijų poreikiui*“, verčia manyti, jog turėtų būti aptartas perkančiųjų organizacijų priskyrimas konkrečiai CPO. Be to, manytina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495, nuostatas ir numatomas CPO funkcijas, turėtų pasisakyti dėl konkrečios CPO teisinės formos, t. y., kokia teisinė forma, atsižvelgiant į CPO veiklos pobūdį, būtų optimaliausia;

5) aiškinamajame rašte neatskleista, dėl kokių priežasčių valstybės ir savivaldybės įmonėms, akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei ar savivaldybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, būtų nustatyta tik teisė, o ne pareiga sudaryti sutartis dėl viešųjų pirkimų atlikimo su centrinėmis perkančiosiomis organizacijomis (keičiamo VPĮ 82 straipsnio 4 dalies 1 punktas);

6) atkreiptinas dėmesys, jog VPĮ projekto 11 straipsniu papildomo 82¹ straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai, tiek, kiek juose aptariama, kas turi teisę priimti sprendimą dėl universaliosios ar sektorinės CPO steigimo, nederą su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 punktu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi;

7) siūlytina Nutarimo projekte Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti konkretų siūlymą dėl VPĮ projekto įsigaliojimo termino (šis pastebėjimas taikytinas ir kitiems Nutarimo projekto papunkčiams, kuriuose kalbama apie per ankstyvą numatomą VPĮ projekto nuostatų įsigaliojimą).

2. Nutarimo projekto 1.1 papunktyje nurodyta, kad „Įstatymo projekto 10–13 straipsnių nuostatomis siūloma privalomai centralizuoti viešuosius pirkimus – įkurti mažiausiai 75 centrinių perkančiųjų organizacijų tinklą centrinės valdžios institucijų ir savivaldybių lygmenimis“. Negalime sutikti, kad bus įkurtas *mažiausiai 75* centrinių perkančiųjų organizacijų (toliau – CPO) tinklas, kadangi pagal VPĮ projektą kelios savivaldybės galėtų sukurti bendrą regioninę CPO.

3. Nutarimo projekto 1.1 papunkčio 7 pastraipoje vietoje žodžių „Viešųjų pirkimų įstatymo“, „šio įstatymo“ turėtų būti vartojamas pirmiau tekste įsivestas trumpinys „Įstatymas“.

4. Atsižvelgiant į Nutarimo projekto 1.2 papunktyje dėstomus argumentus, siūlytina įsivertinti, ar nebūtų tikslinga pritarti VPĮ projekto 6 straipsniu ir 14 straipsnio 1 dalimi siūlomoms atitinkamai VPĮ 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto ir 86 straipsnio 7 dalies pakeitimams, numatant laipsnišką pereinamąjį laikotarpį, per kurį būtų pasiektos VPĮ projekte numatomos pirkimų verčių ribos. Tokiu būdu būtų galima įvertinti, ar realizuojasi Nutarimo projekto 1.2 papunktyje nurodytos rizikos, ir, prireikus, operatyviai į tai reaguoti keičiant teisinį reguliavimą, o tokių rizikų nesant, liktų galioti VPĮ projektu siūlomas teisinis reguliavimas.

5. Siekiant aiškiai atskleisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės poziciją dėl VPĮ projektu siūlomo nustatyti teisinio reguliavimo, siūlytina Nutarimo projekto 1.3 papunktyje sukonkretinti, kurie iš VPĮ projekto 8 straipsnio 1 ir 2 dalimis siūlomose papildyti VPĮ 55 straipsnio 1¹ ir 1² dalyse minimų pasiūlymų vertinimo socialinių ir aplinkosaugos kriterijų būtų sunkiai suprantami ir taikomi praktikoje ir kurie – nederėtų su reikalavimu būti susijusiems su perkamu objektu.

Be to, manytina, kad vien šių kriterijų perkėlimas į viešųjų pirkimų principų kategoriją (VPĮ 17 straipsnis) nebūtų pakankamas. Papildžius VPĮ 17 straipsnį atitinkamais principais, turėtų būti atitinkamai pildomas ir kitų VPĮ straipsnių turinys, atskleidžiant šių principų įgyvendinimą atliekant viešųjų pirkimų procedūras ir vykdant viešųjų pirkimų sutartis. Nesutiktina su pozicija, jog tai galėtų būti atskleista poįstatyminiame – Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamame, teisės akte.

6. Vadovaujantis Nuorodą į Europos Sąjungos Teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72, 18 punktu, Nutarimo projekto 1.3 papunktyje turi būti nurodytas visas Direktyvos 2014/24/ES pavadinimas ir tik po to jis nurodomas sutrumpintas.

7. Atsižvelgiant į VPĮ projekto 3 straipsnio 3 dalimi papildomos VPĮ 25 straipsnio 2¹ dalies sąlygą, jog VPĮ reikalavimai nebūtų taikomi tik toms perkančiosioms organizacijoms, kurių per finansinius metus prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti sudaromų sutarčių bendra vertė neviršija 30 000 Eur, manytina, kad Nutarimo projekto 1.6 papunktyje turėtų būti siūloma kaip perteklinių atsisakyti ir žodžių „*ir jei jos atlieka tik mažos vertės pirkimus*“.

8. Manytina, jog Nutarimo projektas turėtų būti pildomas siūlymu atsisakyti VPĮ projekto 4 straipsniu siūlomo VPĮ 26 straipsnio papildymo 3 dalimi. Pastebėtina, kad CPO visą informaciją apie perkančiųjų organizacijų atitinkamais metais planuojamus atlikti pirkimus matytų pagal VPĮ 26 straipsnio 1 dalį CVP IS skelbiamoje pirkimų suvestinėje, o konkrečius šioje suvestinėje nurodytus pirkimus, kuriuos atliktų CPO, pastaroji su perkančiąja organizacija galėtų aptarti tiesiog sutartyje.

9. Nutarimo projektą siūlytina papildyti atkreipiant dėmesį į tai, kad VPĮ projekto 15 straipsnio 2 dalimi papildomoje VPĮ 92 straipsnio 1¹ dalyje vartojami terminai (politikos kryptys ir prioritetai) nederą su Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme vartojamais terminais, aptariant strateginio lygmens planavimo dokumentų turinį. Siūlytina VPĮ projektą derinti šiuo aspektu, priklausomai nuo to, kokio konkrečiai tipo strateginio lygmens planavimo dokumente planuojama aptarti su viešųjų pirkimų vykdymu susijusius klausimus, ir atsižvelgiant į atitinkamų strateginio lygmens planavimo dokumentų turinui Strateginio valdymo įstatymo 6 straipsnyje keliamus reikalavimus.

10. VPĮ projekto 16 straipsniu keičiamo VPĮ 93 straipsnio 6 dalyje siūloma įtvirtinti, kad už pirkimų specialisto žinių patikrinimo organizavimą, pažymėjimų išdavimą ir jų galiojimo pratęsimą bei tiekėjų skundų nagrinėjimą į Viešųjų pirkimų tarnybos sąskaitą turėtų būti mokami pačios tarnybos nustatyto dydžio užmokesčiai. Be Nutarimo projekto 1.8 papunktyje nurodyto pastebėjimo, kad pirkimų specialisto žinių patikrinimo organizavimas, pažymėjimų išdavimas ir jų galiojimo termino pratęsimas turėtų būti laikomas valstybės rinkliavos objektu, papildomai pastebėtina, jog kontrolės ir skaidrumo aspektais neigiamai vertintina nuostata, kad pats viešojo administravimo subjektas spręstų dėl užmokesčio už jo teikiamas paslaugas dydžio. Be to, sutiktina su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pateiktais pastebėjimais, jog Viešųjų pirkimų tarnybos atliekamas ginčų nagrinėjimas ne teismo tvarka turėtų būti neatlyginamas (analogiškai kaip ir skundų (prašymų) nagrinėjimo Lietuvos administracinių ginčų komisijoje ar Mokestinių ginčų komisijoje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės atvejais).

11. Įvertinus Nutarimo projekto 1.7 papunktyje išdėstytus argumentus dėl VPĮ projekto 17 straipsniu siūlomą Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus pavaduotojų skyrimo tvarkos keitimą (siūloma jiems suteikti valstybės pareigūnų, kuriuos į pareigas skirtų Lietuvos Respublikos Prezidentas, statusą), pastebėtina, kad Viešųjų pirkimų tarnyba pagal savo veiklos pobūdį yra artimesnė ne Generalinei prokuratūrai ar Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, o, pvz., Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai ar Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai. Atkreiptinas dėmesys, kad pastarųjų direktoriaus pavaduotojus į pareigas skiria ir atleidžia iš jų patys šių institucijų vadovai. Siūlytina įsivertinti, ar nebūtų tikslinga Nutarimo projekto 1.7 papunktį papildyti minėtu argumentu.

12. Siūlytina papildyti Nutarimo projekto 1.8 papunktį, pasiūlant VPĮ projekte apibrėžti sąvokos *pirkimų specialisto pažymėjimas* turinį. Taip pat turėtų būti aptarti ir šių pažymėjimų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ar panaikinimo klausimai. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog VPĮ projekto 1 straipsnio 2 dalimi keičiamoje VPĮ 19 straipsnio 3 dalyje minimi supaprastinti pirkimai apimtų ir mažos vertės pirkimų kategoriją, todėl reikalavimas dėl atitinkamos kvalifikacijos pirkimų specialisto dalyvavimo mažos vertės pirkimo komisijoje turėtų būti konstruojamas per išlygą supaprastintiems pirkimams. Taip pat, atkreiptinas dėmesys, jog pagal siūlomą teisinį reguliavimą, reikalavimas, kad atliekant mažos vertės pirkimą dalyvautų atitinkamą pažymėjimą turintis pirkimų specialistas, būtų keliamas tik tuo atveju, kai tokiam pirkimui atlikti būtų sudaroma komisija, tačiau toks reikalavimas jau nebūtų keliamas, jeigu pirkimą atlikti būtų pavesta vienam asmeniui.

13. Siūlytina sukonkretinti Nutarimo projekto 1.10 papunktyje dėstomą siūlymą dėl VPĮ projekto 16 straipsniu keičiamo VPĮ 93 straipsnio 4 dalies tikslinimo, nurodant, koku konkrečiai aspektu ši dalis turėtų būti tikslinama derinant jos nuostatas su 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiais Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pakeitimais.

14. Siūlytina papildyti Nutarimo projektą, atkreipiant dėmesį, jog VPĮ projekto 18 straipsnio 2 dalimi papildomas VPĮ 95 straipsnio 1 dalies 2¹ punktas nederėtų su šio straipsnio 5 dalimi.

15. Siūlytina papildyti Nutarimo projektą, pasiūlant VPĮ projekto 18 straipsnio 4 dalimi papildomame VPĮ 95 straipsnio 1 dalies 4² punkte vietoj žodžio „*organizuoja*“ įrašant žodį „*atlieka*“. Priešingu atveju būtų neaišku, koks konkrečiai subjektas vykdytų žinių patikrinimą bazinio ir pažengusiojo pirkimų specialisto pažymėjimams gauti.

Analogiškas siūlymas taikytinas ir VPĮ projekto 18 straipsnio 8 dalimi siūlomai papildyti VPĮ 95 straipsnio 6 daliai.

16. Atkreiptinas dėmesys, jog VPĮ projekto 18 straipsnio 5 dalimi keičiamas VPĮ 95 straipsnio 1 dalies 6 punktas nederėtų su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią valstybės politikos formavimas pavestas ministerijoms.

17. Atkreiptinas dėmesys, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 135 straipsnio 3 dalies 8 punktu, VPĮ projekto aiškinamasis raštas turėtų būti papildytas informacija apie tai, ar teikiamas VPĮ projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Teisės grupės patarėjas

Teisės grupės vyresnysis patarėjas

Prišmantas

Domas Galkauskas

Ramutis

Domas Galkauskas, Ramutis Prišmantas, tel. 870663949, +370 706 63792, el. p.
domas.galkauskas@lrv.lt, ramutis.prismantas@lrv.lt